

Examen HAVO 2013

tijdvak 1
maandag 13 mei
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 30 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Gegeven is onderstaande balans van Comar nv.

Debet	Balans per 31 december 2012 (getallen x € 1.000,-)				Credit
Gebouwen	12.000		Maatschappelijk aandelenkapitaal	10.000	
Afschrijving gebouwen	<u>2.400</u>		Aandelen in portefeuille	<u>2.000</u>	
		9.600	Geplaatst aandelenkapitaal		8.000
Overige vaste activa		12.200	Algemene reserve		2.040
Vlottende activa		7.880	Agioreserve		3.800
Liquide middelen		320	Overige reserves		700
			Vreemd vermogen		13.960
			Winst 2012 voor belasting		<u>1.500</u>
		<u>30.000</u>			<u>30.000</u>

Alle aandelen Comar hebben een nominale waarde van € 100,- per aandeel. In 2012 is het geplaatste aandelenkapitaal niet veranderd.

Voor de vennootschapsbelasting gelden over 2012 de volgende tarieven:

- 20% over de eerste € 200.000,- van de winst;
- 25% over de rest van de winst.

- 1p 1 Bereken voor Comar het verschuldigde bedrag aan vennootschapsbelasting over 2012.

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van Comar is de volgende verdeling van de winst 2012 na aftrek van vennootschapsbelasting vastgesteld:

- Voor aandeelhouders is 9% dividend beschikbaar, verdeeld in 7% stockdividend en 2% cashdividend.
- De rest van de winst wordt gereserveerd.

De dividendbelasting is 15%.

- 1p 2 Bereken het bedrag van de te betalen dividendbelasting voor Comar over de winst 2012.

- 1p 3 Bereken het bedrag dat in contanten aan de aandeelhouders betaald moet worden door Comar over de winst 2012.

- 1p **4** Bereken het bedrag van de winstreservering door Comar over de winst 2012.

Het stockdividend wordt uitgekeerd op basis van de nominale waarde van een aandeel.

- 1p **5** Bereken het totaal aantal geplaatste aandelen van Comar na de uitkering van het stockdividend over 2012.

Een aandeelhouder stelt dat de intrinsieke waarde per aandeel als gevolg van de winstverdeling 2012 zal dalen. De intrinsieke waarde per aandeel voor winstverdeling 2012 bedroeg € 200,50.

- 2p **6** Laat door middel van een berekening zien of de intrinsieke waarde per aandeel Comar, na uitvoering van alle verplichtingen als gevolg van de winstverdeling 2012, is gedaald.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 6.

Bij deze opgave worden de belastingen buiten beschouwing gelaten.

Peter de Beer is de eigenaar van een klein autobedrijf (FIAT De Beer bv) in Hoorn dat officieel dealer is van FIAT. Het bedrijf verkoopt nieuwe en tweedehands auto's en heeft een werkplaats voor onderhoud en reparaties. De nieuwe auto's worden door een importeur uit Italië gehaald. Deze auto's worden via officiële dealers, zoals FIAT De Beer, aan consumenten verkocht.

Het aantal door FIAT De Beer verkochte nieuwe auto's valt tegen. Daarom houdt FIAT De Beer in december 2013 een verkoopactie (*zie informatiebron 1*). De kosten van deze actie komen geheel voor rekening van FIAT De Beer.

- 1p 7 Is bij deze verkoopactie voor FIAT De Beer sprake van verstrekt leverancierskrediet of van ontvangen leverancierskrediet? Motiveer het antwoord.

Op 1 december 2013 verkoopt Peter de Beer een FIAT Panda 1.2 Edizione Cool aan een klant, die contant betaalt en geen auto inruilt en volledig gebruik maakt van de 50/50 deal. De 50/50 deal betekent voor FIAT De Beer een toekomstig interestverlies op deze verkoop. Peter wil weten hoe groot dit interestverlies, omgerekend naar 1 december 2013, is. Hij vergelijkt hiertoe de contante waarde per 1 december 2013 van de door de klant te betalen bedragen met de (contante) verkoopprijs. Hij rekent hierbij met een samengestelde interest van 6,0% per jaar.

- 2p 8 Bereken dit interestverlies op 1 december 2013 voor FIAT De Beer als gevolg van deze verkoop.

FIAT De Beer betreft de auto's van importeur FIAT Group Automobiles Netherlands bv. Deze importeur levert alleen indien de dealer voldoet aan bepaalde voorwaarden met betrekking tot de omzetgroei, de liquiditeit en de rentabiliteit (*zie informatiebron 2*).

- 1p 9 Geef een nadelig gevolg voor de importeur indien FIAT De Beer failliet zou gaan.

In informatiebron 3 en 4 staan verwachte financiële gegevens van FIAT De Beer met betrekking tot 2013.

- 1p 10 Geef de reden waarom het bij FIAT De Beer zinvoller is om de quick ratio te gebruiken om de liquiditeit te beoordelen dan de current ratio.
- 4p 11 Toon met behulp van informatiebronnen 2, 3 en 4 en het formuleblad aan of FIAT De Beer over 2013 een voldoende beoordeling krijgt van de importeur. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.*

Naar aanleiding van het onderzoek heeft de importeur besloten om het dealercontract met FIAT De Beer per 1 januari 2014 op te zeggen en geen nieuwe auto's meer aan dit bedrijf te leveren.

Peter de Beer wil bepalen of hij het bedrijf voortzet. Hij wil daarvoor twee mogelijkheden onderzoeken:

– Mogelijkheid a

Doorgaan als onafhankelijke vakgarage De Beer, waarbij alleen tweedehands auto's worden verkocht en nieuwe auto's rijklaar worden gemaakt voor collega-bedrijven.

– Mogelijkheid b

Het autobedrijf verkopen aan Auto Italia bv in Hoorn. Peter zal het geld dat hij dan ontvangt, op 1 januari 2014 op een spaarrekening bij de ASN-bank storten. Hierop vergoedt ASN-bank 4,5% samengestelde interest per jaar.

Mogelijkheid a

In informatiebron 5 en de uitwerkbijlage bij vraag 12 staan de verwachte gevolgen voor FIAT De Beer als het bedrijf verder gaat als onafhankelijke vakgarage De Beer.

- 6p 12 Bereken de verwachte nettowinst van vakgarage De Beer in 2014. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.*

Mogelijkheid b

In informatiebron 6 staan de details van het bod van Auto Italia bv.

- 1p 13 Geef de reden waarom Auto Italia de debiteuren niet overneemt voor het bedrag dat op de balans staat vermeld.
- 3p 14 Bereken welk bedrag aan Peter de Beer op 1 januari 2014 wordt overgemaakt door Auto Italia indien de verkoop van FIAT De Beer doorgaat.

Conclusie

Peter gaat door als onafhankelijke vakgarage wanneer de verwachte winst in 2014 minstens 50% hoger is dan de rente op de ASN spaarrekening die hij in 2014 zou ontvangen bij verkoop van zijn bedrijf.

- 2p **15** Zal Peter de Beer doorgaan als onafhankelijke vakgarage of zal hij zijn bedrijf verkopen aan Auto Italia bv? Motiveer het antwoord met een berekening.

Opgave 3

Rudolf bv is een groothandel in Kaukasische sparren. Deze sparren worden ingekocht in Denemarken en geleverd aan tuincentra en aan supermarkten in Nederland.

Voor de berekening van de verkoopprijs hanteert deze handelsonderneming de nettowinstopslagmethode. Hiertoe is gegeven:

- Rudolf bv heeft voor 2012 een inkoopprijs bedongen van 35 Deense kronen (DKK) per spar bij een verwachte wisselkoers: 1 DKK = € 0,13.
- De verwachte inkoopkosten zijn € 0,95 per spar.
- De vaste verrekenprijs bestaat uit de verwachte inkoopprijs en de verwachte inkoopkosten.
- De opslag voor overheadkosten is 20% van de vaste verrekenprijs.
- De nettowinstmarge is 34% van de verkoopprijs exclusief 19% btw.

3p **16** Bereken de verkoopprijs inclusief btw van een Kaukasische spar.

In december 2012 verwacht Rudolf bv 80.000 Kaukasische sparren te verkopen.

2p **17** Bereken het verwachte verkoopresultaat over december 2012. Geef aan of dit resultaat voor- of nadelig is.

In januari 2013 zijn de volgende werkelijke gegevens over december 2012 bekend:

- De inkopen en de afzet zijn 83.125 stuks.
- Het verkoopresultaat is € 282.625,- voordelig.
- De inkoopprijs is 35 DKK.
- 1 DKK = € 0,14.
- Het resultaat op inkoopkosten is € 1.031,25 nadelig.
- De overheadkosten zijn € 90.000,-.

2p **18** Bereken het gerealiseerde resultaat op de inkopen over december 2012. Geef aan of dit resultaat voor- of nadelig is.

2p **19** Bereken het gerealiseerde resultaat op de overheadkosten over december 2012. Geef aan of dit resultaat voor- of nadelig is.

1p **20** Bereken het gerealiseerde totaal resultaat van Rudolf bv over december 2012. Geef aan of dit resultaat voor- of nadelig is.

Opgave 4

De penningmeester van schaatsvereniging De Friese doorlopers heeft de volgende financiële gegevens over 2012 verzameld. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Debet	Balans per 31 december (getallen in euro's)				Credit
	2012	2011		2012	
Inventaris	5.400	5.700	Eigen vermogen	.....	1.790
Voorraad wedstrijdmaterialen	250	200	5% Lening	3.840	4.320
Nog te ontvangen contributie	150	200	Nog te betalen baanhuur	1.020	1.000
Bank	910	870			
Kas	.....	140		.....	.....
	.....	7.110		.....	7.110

Overzicht van ontvangsten en uitgaven over 2012 (getallen in euro's)			
Ontvangsten		Uitgaven	
Contributie	5.600	Baanhuur	.....
Sponsors	1.800	Inkoop wedstrijdmaterialen	470
Entreegelden	620	5% Lening	696
		Bestuurskosten	346
Saldo	.....	Saldo	.....

Staat van baten en lasten over 2012 (getallen in euro's)			
Baten		Lasten	
Contributie	.....	Baanhuur	6.060
Sponsors	1.800	Verbruik wedstrijdmaterialen	420
Entreegelden	620	5% Lening	216
		Afschrijving inventaris	300
		Bestuurskosten	346
Saldo	.....	Saldo	.....

Om het saldo van de ontvangsten en uitgaven over 2012 uit te rekenen, moet de penningmeester eerst de uitgaven aan baanhuur berekenen. De schaatsvereniging betaalt de baanhuur per maand achteraf in de eerste week van de volgende maand.

2p **21** Bereken de uitgaven aan baanhuur in 2012.

Het saldo van de baten en lasten kan pas berekend worden als de contributiebaten over 2012 bekend zijn. Alle contributieverplichtingen over 2011 worden voldaan voor afloop van het volgende kalenderjaar.

2p **22** Bereken de contributiebaten over 2012.

De ontvangsten en uitgaven vinden zowel per bank als per kas plaats.

3p **23** Bereken het bedrag dat op 31 december 2012 in de kas aanwezig zal moeten zijn.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 7 tot en met 10.

In deze opgave worden de belastingen buiten beschouwing gelaten.

Al enkele jaren gaat de boekenbranche gebukt onder tegenvallende verkopen. Ook de omzet van de Gelderse boekwinkel Open Boek, waarvan Els Flink eigenaresse is, staat onder druk.

In informatiebron 7 staan enkele oorzaken voor de teruglopende boekverkopen in de boekwinkels. Zo wordt onder andere de opkomst van onlineboekverkopers als Bol.com genoemd.

- 1p **24** Noem een kostennadeel van een boekwinkel ten opzichte van onlineboekverkopers.

De winst van Open Boek neemt al enkele kwartalen achtereen af. Voor het vierde kwartaal van 2012 wordt zelfs verwacht dat de omzet te laag zal zijn om alle kosten te dekken. In informatiebron 8 en 9 staan financiële gegevens voor de boekenbranche als geheel en Open Boek in het bijzonder.

Open Boek gaat uit van een dekkingsbijdrage van 35% van de omzet.

- 2p **25** Bereken voor Open Boek de verwachte constante kosten in het vierde kwartaal van 2012.
- 2p **26** Bereken voor Open Boek de verwachte break-evenomzet in het vierde kwartaal van 2012 (*zie formuleblad*).

In 2012 zal ten opzichte van 2011 naar verwachting de jaaromzet in de boekenbranche met hetzelfde percentage dalen als in 2011 ten opzichte van 2010. Els Flink verwacht dat deze daling ook zal gelden voor de jaaromzet van Open Boek. De procentuele verdeling van de jaaromzet van Open Boek in 2012 over de 4 kwartalen is gelijk aan die van 2011 (*zie informatiebron 9*).

- 3p **27** Laat met een berekening zien of Open Boek in het vierde kwartaal van 2012 winst zal maken.

Vanwege het slechte vooruitzicht in de branche besluit Els om met ingang van het vierde kwartaal van 2012 de personele bezetting van de winkel aan te passen.

Volgens Els zijn de loonkosten in relatie tot de omzet te hoog. Voor een gemiddelde week in kwartaal 4 heeft Els een overzicht gemaakt van de te verwachte omzet en loonkosten (*zie informatiebron 10*). Kwartaal 4 omvat 13 weken. Els hanteert een streefnorm van 6 voor de verhouding tussen de omzet en de loonkosten:

- Op dagen dat deze verhouding onder de streefnorm ligt, moet door inkrimping van het aantal arbeidsuren de streefnorm worden gehaald.
- Op dagen dat deze verhouding boven de streefnorm ligt, blijft het aantal arbeidsuren onveranderd.

De maatregel wordt door het personeel geaccepteerd.

- 4p 28 Bereken voor het vierde kwartaal 2012 de verwachte besparing op de loonkosten als gevolg van deze maatregel. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage horende bij deze vraag volledig in.*

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 6

Groothandel Vino bv importeert wijn uit Italië.
De verwachte verkopen van Italiaanse wijn door Vino voor 2013 over de verschillende kwartalen bedragen:

kwartaal in 2013	verkopen exclusief 19% btw
1	€ 240.000
2	€ 270.000
3	€ 330.000
4	€ 360.000

Binnen de kwartalen zijn de verkopen gelijkmatig verdeeld over de maanden.

De verkopen vinden voor 70% contant plaats. Het overige deel wordt verkocht op rekening waarbij gemiddeld één maand krediet wordt verstrekt.

- 2p **29** Bereken de totale verwachte ontvangsten voor Vino uit contante verkoop in het tweede kwartaal van 2013.
- 2p **30** Bereken de totale verwachte ontvangsten voor Vino uit verkopen op rekening in het tweede kwartaal van 2013.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.